

משמחת הנישואין של
מנחם מענדל' וחי' מושקא שי'

זכר

ה' אלול ה'תשפ"ב

עימוד ועיצוב:

beishasforim@gmail.com

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו החתן הת' הרב **מנחם מענדל שי'** וב"ג הכלה המהוללה מ' חי' **מושקא תי'**. התודה והברכה לכל קרובי המשפחה, ידידינו ומכירינו אשר הואילו לשמוח אתנו יחדיו ולברך את הזוג יחיו, ואותנו כולנו, בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

כמנהג אנ"ש בזמן האחרון – מיוסד על ההנהגה בעת שמחת הנישואין של הרבי והרבנית – הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, בתשורה המוסגרת בזה.

התשורה כוללה:

התשורה מחתונת הרבי והרבנית (י"ד כסלו תרפ"ט) שחילק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע.

מכתבים, מענות, תמונות, מכתבי חסידים, רשימת סיפורים ועוד – הקשורים למשפחות החתן והכלה שיחיו.

יצוין, שחלק מהחומר המוגש כאן – מתפרסם בזה לקהל הרחב **לראשונה**.

הא-ל טוב הוא יתברך, יברך את כל הבאים להשתתף בשמחתנו ואת בני משפחותיהם בתוך כלל אחב"י בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ובקרוב ממש זכה להיעוד של נשואי הקב"ה וכנס"י, ועד ל"שמחת עולם על ראשם", מתוך הרחבה ובריאות הנכונה בגשמיות וברוחניות, מתוך מנוחת הנפש והגוף.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה

משפחת כהן

משפחת וובר

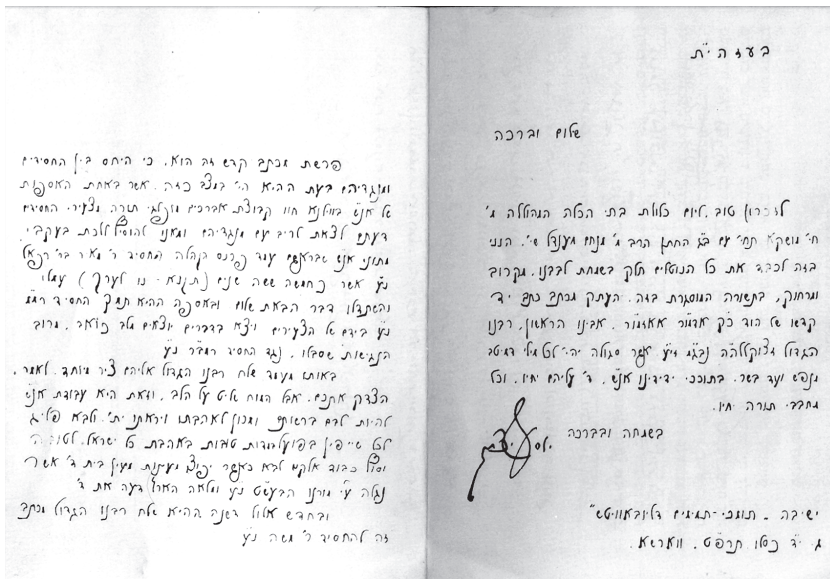
ה' אלול ה'תשפ"ב
ברוקלין, נ.י.

התשורה בחתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית

באמצע סעודת החתונה של הרבי, בי"ד כסלו תרפ"ט, שענה שהסיבו המסובים ליד השלחנות הערוכים, ציוה הרבי הריי"צ לאחד מתלמידי התמימים, לחלק בשמו, לכל אחד ואחד מהמסובין, תשורה מיוחדת:

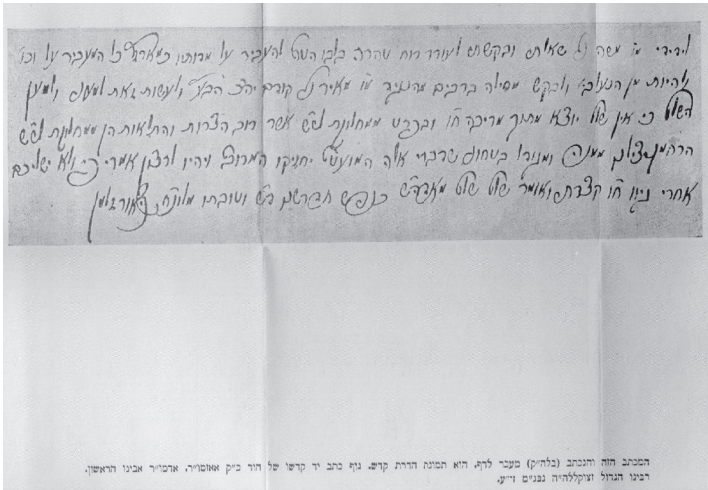
גיליון שנכפל לג' חלקים, מצדו האחד של הגיליון נדפס צילום "תמונת הדרת קודש. גוף כתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר. אדמו"ר אבינו הראשון. רבינו הגדול זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע". ומצדו השני, כלפי חוץ, נדפסו שלושה צילומי קטעים קטנים, האחד כתוב בלה"ק אף הוא בגוכתי"ק של אדמו"ר הזקן. השנים האחרים נכתבו ברוסית על ידי אדם אחר.

לגיליון זה צורף גיליון נוסף שנכפל לשנים: מצד ימין נדפס צילום מכתבו של הרבי הריי"צ הכתוב בכתב ידו של אחד המזכירים וחתום בגוכתי"ק של אדמו"ר הריי"צ בו הוא מודיע בנוגע להמכתב של כ"ק אדמו"ר הזקן שראה לכבד בו "את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו מקרוב ומרחוק... אשר סגולה יהי לכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר, בתוככי ידידנו אני"ש, ד' עליהם יחיו, וכל מחבבי תורה יחיו". בצד השמאלי של הגיליון, נדפס פשר פתשגן הכתב אף זאת בצילום כתב ידו של אותו מזכיר בו מפרט הרבי את הנסיבות בגללן שלח רבינו הגדול את מכתבו הנ"ל.

מכתב כ"ק אדמו"ר הריי"צ בנוגע להתשורה

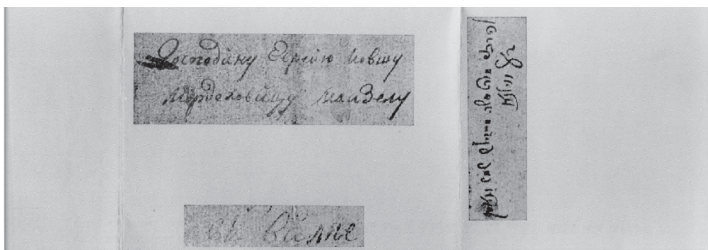

צד הא'
של
התשורה

פיענוח הכתי"ק

לידידי מו' משה נ"י שאלתי ובקשתי לעורר רוח טהרה בלבו הטה[ור] להעביר על מידותיו כמארז"ל כל המעביר על וכו' ולהיות מן הנעלב[ים] ולבקש מחילה ברבים מהנגיד מו' מאיר נ"י קודם י"ה כ"ב הבע"ל ולעשות זאת למעני ולמען השלו' כי אין שלו' יוצא מתוך מריבה ובפרט ממחלוקת לש"ש אשר רוב הצרות והתלאות הן ממחלוקת לש"ש הרחמן יצילנו ממנה ומגודל בטחוני שדברי אלה המועטי' יחזיקו המרובי' ויהיו לרצון אמרי פי ולא ישליכם אחרי גיוו ח"ו קיצרתי ואומר שלו' שלו' מאדה"ש כנפש תדרשנו ד"ש וטובתו מלוג"ח שניאור זלמן

צד הב'
של
התשורה

פיענוח גוכתי"ק של כ"ק אדמו"ר הזקן:
להרבני מו"ה מייזליש שמש ונאמן דק' ווילנא

תרגום ג' השורות בשפה הרוסית (נכתבו על ידי מישהו אחר):
לאדון יהודי משה מורדוכוביץ מייזליש בוילנא

ובר - ירותי

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליונאוויטש

770 איסערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בייה, עשקימ תמוז תשמ"ז
ברוקלין, נ. י.

האברך לוי יצחק שי

שלום וברכה

במענה על ההודעה עייד הכנסו לגיל מצות,

הנה יה"ר מהשי"ת אשר מבן שלש עשרה למצות
יגדל לבן חמש עשרה וכו' כפטק המשנה (אבות פרק
ה'), ויוסיף התמדה ושקידה בלימודו בתורה, בתורת
הנגלה וכן בתורת החסידות ויהדר בקיום המצות.
והשי"ת יצליחו להיות חסיד ירא שמים ולמדן.

ברכה

מכתב הרבי לאבי החתן בהגיעו לגיל בר מצוה

אבי החתן (קיצוני מימין) אצל הרבי בחלוקת כוס של ברכה

כהן-סלפורד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

בי"ה, י"ג ניסן תשמ"ח
ברוקלין, נ.י.

האברך מנחם מענדל שי

שלום וברכה

במענה על ההודעה ע"ד הכנסו לגיל מצות,

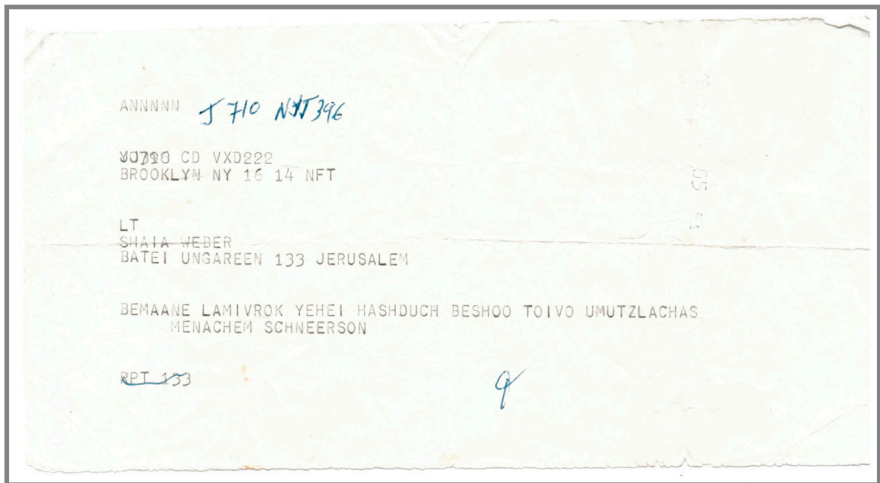
הנה יה"ר מהשי"ת אשר מבן שלש עשרה למצות
יגדל לבן חמש עשרה וכו' כפטק המשנה (אבות פרק
ה'), ויוסיף התמדה ושקידה בלימודו בתורה, בתורת
הנגלה וכן בתורת החסידות ויהדר בקיום המצות.
והשי"ת יצליחו להיות חסיד ירא שמים ולמדן.

בברכה חג הפסח כשר
ושמח

מכתב הרבי לאבי הכלה בהגיעו לגיל בר מצוה

מברק שקיבל זקנו של החתן, הרה"ח ר' ישעי' שי' וובר
בשנת תשכ"ח – ברכה על השידוך
"במענה למברק, יהא השידוך בשעה טובה ומוצלחת. [שמו הק']".

העב"ר - ברוקלין
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מונחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כ' מנ"א חשכ"ח
ברוקלין

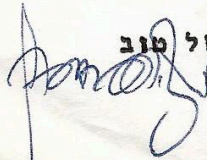
האברך הו"ח אי"א נו"נ זכו'
מות' ישעי' שי'
זב"ג חי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן
חתונתם ליום י' אלול הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכה
מזל טוב מזל טוב ושחתי' בשעה טובה
ומוצלחה ויבנו ביה בישראל בנין עדי
עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם
מוצרים במאור שבחורה זוהי תורה
החסידה.

בברכה מזל טוב
מזל טוב

מכתב הרבי לחתונת זקני החתן, הרב ישעי' זוגות שיחיו וובר
ויצויין שגם חתונתם התקיימה בחודש אלול

בערגשטיין - ברוקלין
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ת, י"ז, אדר"ר הש"ל
ברוקלין

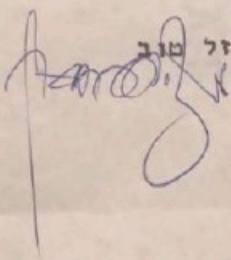
האברך הו"ח אי"א, נו"נ וכו'
מה' חיים משה שי"י
וב"ג הי"י

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן החונתם
ליום כא' אדר"ש הב' ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכה מזל טוב
מזל טוב ושחתי' בשעה טובה ומוצלחה ויבנו
בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה
ואמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי
תורה החסידות.

בברכה מזל טוב
מזל טוב

מכתב הרבי לחתונת זקני החתן, הרב חיים משה וזוגתו שיחיו ברגשטיין

כהן -
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כה' אד"ש תשל"ג
ברוקלין, נ. י.

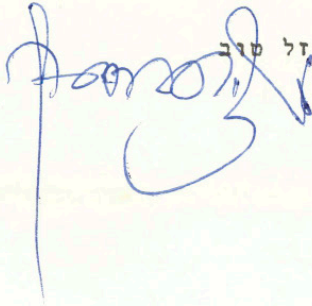
האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' יוסף עקיבא שי' הכהן
וב"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום ו' ניסן הבע"ל,

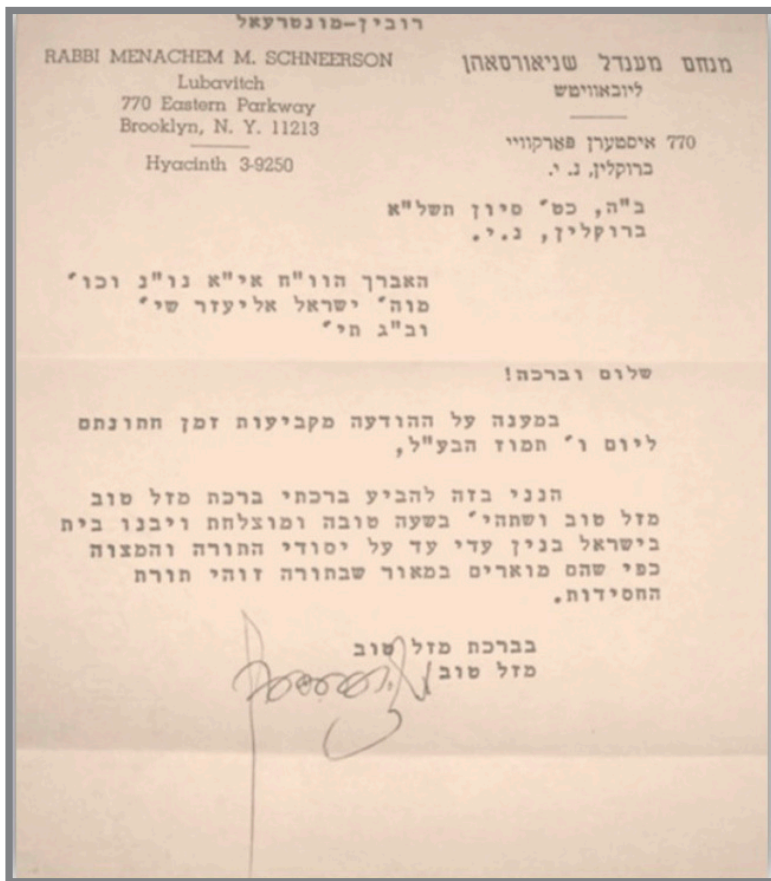
הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב
מזל טוב ושתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו
בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה
והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי
תורת החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

מכתב הרבי לחתונת זקני הכלה, הרה"ח ר' יוסף עקיבא הכהן וזוגתו שיחיו כהן

מכתב מהרבי לחתונת זקני הכלה, הרה"ח ר' ישראל אליעזר חזגתו שיחיו רובין

הרבי בקבלת פנים בחתונת זקני' של אם הכלה, הרה"ח ר' משה זוג' יוכבד מרים
רובין ע"ה, א' אלול תש"ז

הרבי בסידור קידושין בחתונת זקני' של אם הכלה, הרה"ח ר' משה וזוג' יוכבד
מרים רובין ע"ה, א' אלול תש"ז

(יצויין, שסב-זקנה של הכלה (מצד אבי), הרב ישראל דזייקאבסאן ע"ה, הי' ה"שדכן" בשידוך זה, בהכירו את ר' משה מתלמידי התמימים, וכן את אבי' של הכלה – ר' שמואל באקמאן ע"ה, ששניהם היו הולכים (מהבודדים) בברוקלין של אותם הימים קדומים, לכתת רגליהם למרחקים כדי לקבל "חלב ישראל". ר' שמואל נראה בתמונת החופה בתווך עם זקן לבן, וכן בקצה הימני של תמונת הקבלת פנים).

ב"ה יום א' פ' תרומה תש"ד, פייטסבורג

כבוד ידידי עוז הנכבד ור"ח ויר"א

מוהר"ד . .

עם כל הנלוים אליו יחיו

שלום וברכה,

זה זמן שחפצתי לכתוב לכבודו מכתב ע"ד בנם היקר והנעלה מר י"ל נ"י, אך לסבת הטרודות השונות, לא הגיע העת לזה, וכעת נתעורר לבקשת בנו הנ"ל יחי', והנני כותב לכ' אשר עפ"י מה שהרי דברתי עמו קבל ע"ע ת"ל להיות כל היום בהשיבה, לבוא בבוקר ובלילה ללימוד החסידות ות"ל עד ש"ק דנא קיים הדבר, על ש"ק נסעתי לפייטסבורג להיות אצל חתני ובתי יחיו ולהשתתף בעריכת קבלת פנים וברכת מז"ט שנערכה עבורם בפייטסבורג, ובנם יחי' נסע לאחיו הרב [הבכור, = ר' א.ג.] יחי'. אף שבעצם הדבר קבל בנם יחי' הצעיר הנ"ל [=י.ל.], אבל על הזמן לא באנו לידי שינוי, היינו בנם יחי' חפץ להיות בתו"ת עד חה"פ הבע"ל, ולפי דעתו די ומספיק לו הידיעות בתורה שרכש בתו"ת עד עתה. וכן ההדרכה וההשרשה של יר"ש שספג בחנוכו בליובאוויטש יועילו להיות הולך לבטח בדרכו דרך החיים עד מאה ועשרים שנה, ואף שמאמין הוא שהן בתורה והן ביר"ש יכולים לעלות עוד מעלה מעלה – אבל הוא מסתפק במה שיש לו, ולכן חשב שאם ישב עד חה"פ בתו"ת ויתנהג בסדר הנ"ל ישביע גם את רצון כבודו, אביו יחי'. ואני כמובן, לא רק שאני חושב שצריך הוא לשבת שנים אחדות בתו"ת לרכוש לו עוד ידיעות, ויותר צודק לומר להתייצב על מעמד של תורה ויר"ש להיות בן תורה אמיתי למדן חסיד ויר"ש, כי אם ח"ו יסע מתו"ת בהיותו עוד רך בשנים כעתה, ומעט מה שרכש לו תורה ויר"ש עלול ח"ו לאבד מה שיש לו, וזה בעצמו שלא יחי' שמח בחלקו שיש לו, ויבקש עוד תורה ויר"ש. אך מזה לא דברתי עמו. אל תדאג דאגת מחר, ועד חה"פ הסכמנו שנינו שצריך הוא לשבת ללימוד כל היום נגלה ודא"ח בהתמדה, ונקוה להשי"ת על להבא, שיאיר השי"ת את עיניו. ברם דא עקא. רואים הננו שהשפעה גדולה לאחיו הקשיש עליו, ואף שגם הוא אברך נעלה, בעל נמוס ודרך ארץ ויר"ש בערכו אבל הלא אך למותר לבאר ולתאר לפני כבודו ההבדל בין חניכי תו"ת ובין חניכי יתר הישיבות בכלל,

וישיבה קאלעדזש בפרט. אבל לבד זה יסוד עיקרי בחינוך הוא ללכת בקו א' לחפזן להיות על שתי "ידידים" בבת אחת.

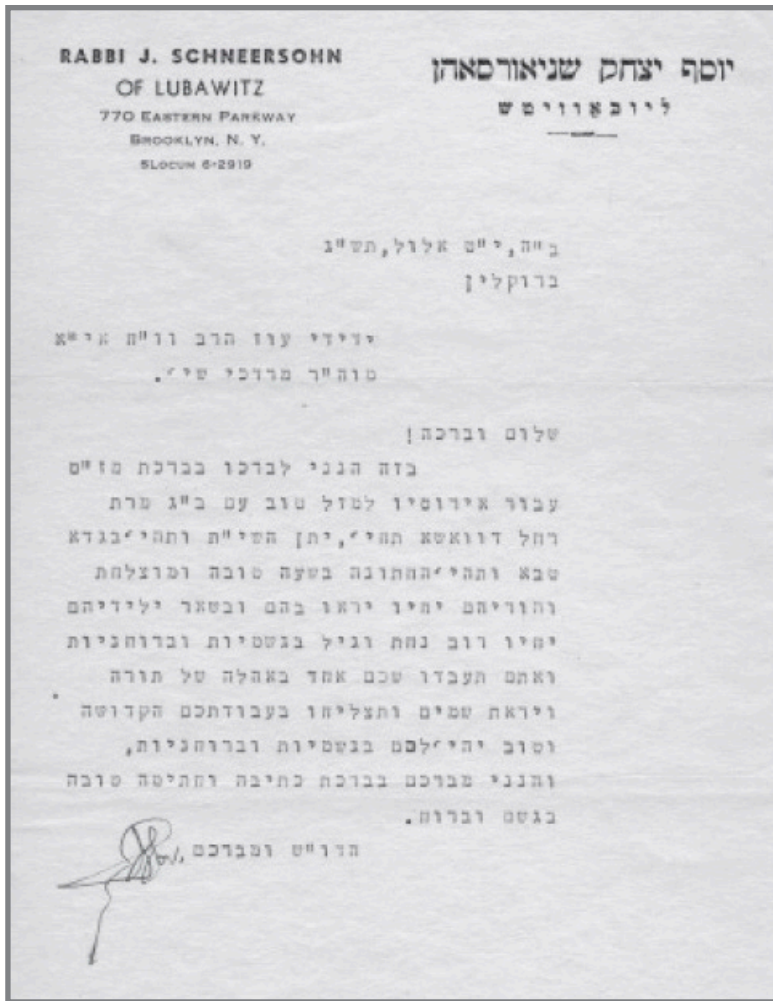
ועוד יותר קשה הדבר להיות מושפעת משני אנשים, כי לא ימלט שיצטייד בלב המקבל אי-חשיבות של שניהם, בראותו ושמעו הנהגות ודעות שונות, ובהכרח הלא כל א' מצדיק דעתו והנהגתו ואם המדריכים יכולים לפעמים להתדבר ולתת מקום א' לדעהו הנה המודרך והמקבל מתבלבלים חושים ונשאר אנדרוגיטוס.. יקר וחביב לי בנם י"ל יחי' לא רק מצד שהוא בנכם וידיד נאמן הנני לב' רק מפני שמצאתי בו מעלות טובות ויקרות ורואה אני בו בעזה"ת העלוליות להיות מיקרי תלמידי תו"ת אם רק לא ימשכו אותו לכאן ולכאן. לפי דעתי אני, על כבודו לכתוב לב' בנכם הבכור הרב [=א.ג.] יחי', שיניח את י"ל יחי' להתנהג ולשמוע להדרכת תו"ת מקום אשר שלחתם אותו, ואל יתערב בהנהגותיו, ואם באפשרי ש[הבכור] לא להזמינו על ש"ק, ולבאר לו גודל ההפסד שהוא גורם לו, ומובטחני שדבריכם יתקבלו על לב בניכם ותזכו לראות מהם רוב נחת [רוח??].

והנני ידידכם אוהבכם

מברככם, ישראל דזשייקאבסאן

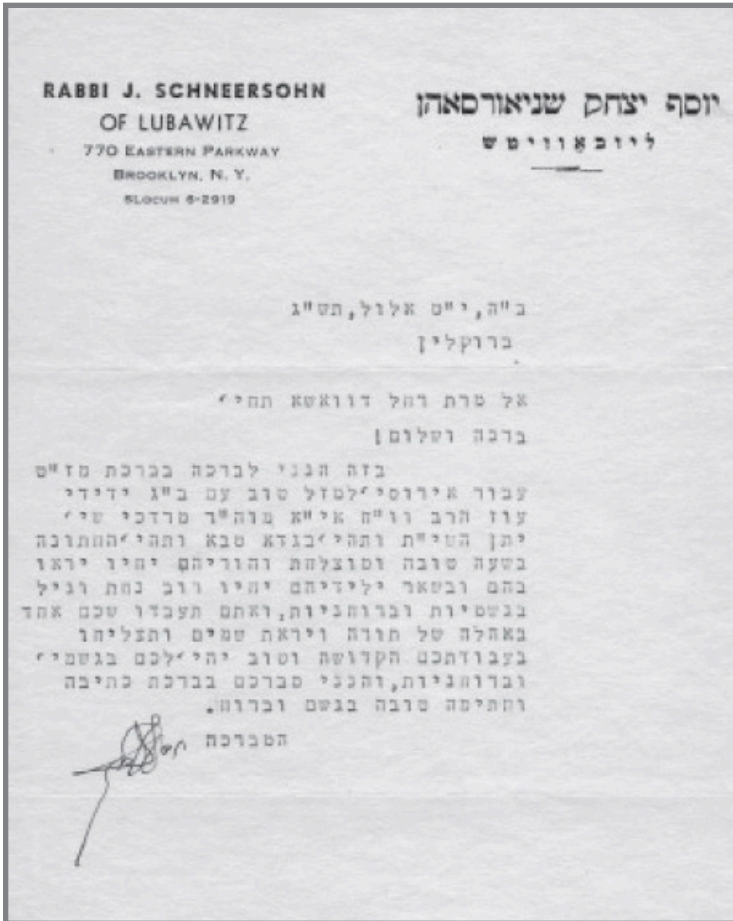
פ"ש מאנ"ש והתמימים יחיו

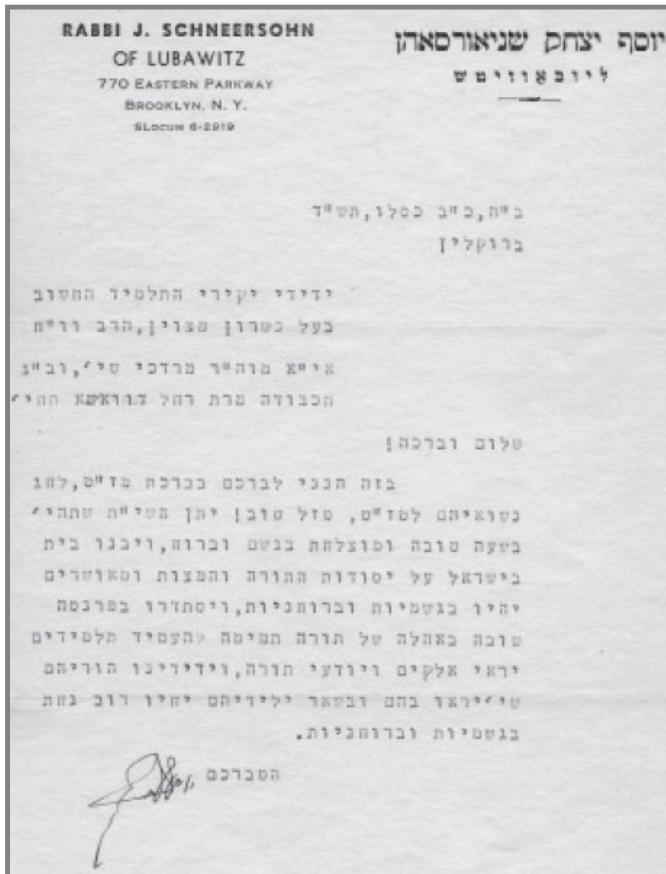

מכתבים שקיבלו הורי-זקני' של הכלה, הרה"ח ר' מרדכי דוב אלטיין זוגתו
ע"ה, בתקופת השידוכין והנישואין, מב"כ אדמו"ר מוהריי"צ (1)

יצוין, שמסיבת התנאים התקיימה בלילה שלפני תאריך ב' מהמכתבים שלפנינו, במוצש"ק ח"י
אלול, בביהב"נ בשכונת איסט ניו יארק, בהשתתפות הרבי והרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא
נ"ע. וראה בספר "מקדש ישראל" עמ' 4 שהרבי חזר לביתו במונית באמצע התנאים להביא את
נוסח התנאים שהצמח צדק הוסיף בו בכת"ק.

מכתבים שקיבלו הורי-זקני' של הכלה, הרה"ח ר' מרדכי דוב אלטיין חוגתו
ע"ה, בתקופת השידוכין והנישואין, מנ"כ אדמו"ר מוהריי"צ (2)

מכתבים שקיבלו הורי' - זקני' של הכלה, הרה"ח ר' מרדכי דוב אלטיין זוגתו
ע"ה, בתקופת השידוכין והנישואין, מב"ק אדמו"ר מוהרי"צ (3)

להעיר, שהרבי השתתף בחתונה וסידר את הקידושין, ואף הואיל לנאום שם, כמסופר בארוכה
בספר "מקדש ישראל" עמ' 5-2. וראה שם שתי רשימות מהרבי בתוכן השיחה שנאם.

כמו"כ, הרושם העז שהותירו דברי הרבי על הקהל, מתועד בידיעה שהוכנה, כנראה, לפרסום
באחד מכתבי-העת היהודיים המקומיים. הידיעה עצמה נכתבה ע"י הרב חיים מרדכי אייזיק
חזקוב, והוגהה ע"י הרבי (הידיעה המקורית עם הגהות הרבי בגוף כתב יד קדשו, נשמרה
בארכיון הרב דזשייקאבסאן, אבי הכלה דחתונה ההיא). הכתבה באידיש, בשם "א שיינע
חסידישע חתונה אין בראמוויל", מופיעה אף היא ב"מקדש ישראל" שם.

העמודים הבאים הם מתוך הספר "ר' אברהם הערש" (עמ' 5-43) על קורות חייו של אבי-זקנה של הכלה, הרה"ח ר' אברהם צבי הכהן ע"ה, בו מוזכר החוג החב"די שניהלו בחורים בירושלים של פעם, ובעיקר הוא עם ידידו הרה"ח ר' משה וובר ע"ה, דודו-זקנו של אבי החתן (שגם השפיע רבות על זקנו של החתן הרה"ח ר' ישעי' שי' וובר)

הפצת המעינות

במקביל ללימודיו בכולל ישיבת 'תורת אמת', פעל במשנה מרץ יחד עם חברו ורעו מספסל הלימודים, המשפיע הרב משה ובר, להפיץ את מעיינות החסידות בקרב חבריו ומיודעיו תלמידי התמימים בישיבת תורת אמת.

הם יסדו והקימו התאחדות של חניכי ישיבת תורת אמת, ופתחו בית כנסת מיוחד לתפילה בשבתות עבור בוגרי הישיבה, כדי להחיות את רוחם החסידית, להגביר את לימוד החסידות, תפלה חסידית בצוותא בנוסח חב"ד, והתוועדויות חסידיות בשעת רעוא דרעוין. כמו כן החליטו לערוך בכל מוצאי שבת התוועדות חסידית, סעודת 'מלווה מלכה' משותפת, לא בבית הכנסת אלא במעונותיהם הפרטיים של אנ"ש תלמידי התמימים, כל שבוע בבית של אחד מהאברכים. בהתוועדויות קראו משיחותיו של הרבי הריי"צ, והתדברו בדרכי החסידות.

הם הצליחו לארגן חבורה של ארבע-עשרה תמימים ובכ"א שבט תש"א, בישרו בפרטיות לרבי הריי"צ על ההתארגנות והפעילות. המכתב הגיע לרבי באיחור של כחודשיים, אך מיד כשקיבל את המכתב השיב להם בכ"ד ניסן בפרטיות, ואף דרש כי יתפללו יחדיו גם בימות החול. מעניינת ההתייחסות להחלטתם לערוך את סעודות המלווה מלכה בבתים הפרטיים של אנ"ש ולא בבית הכנסת. להלן קטעים מהמכתב²¹:

21. המכתב בשלימותו נדפס באג"ק כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ ח"ה, עמ' שלב, ולהלן בפרק טו. בדיווחים שנשלחו אל הרבי הריי"צ שנדפסו בספר 'ימי תמימים', מוזכר שמו כאחד ממארגני התוועדות מלווה מלכה

ישיבת תורת אמת באותם ימים בבית הכנסת בעל התניא

"אל יידי אנ"ש מתפללי בית הכנסת חניכי ישיבת תורת אמת... ובראשם יידי וו"ח אי"א מוה"ר חיים משה ומוה"ר אברהם צבי הכהן".

"בנועם קראתי על אודות התאחדותם של חניכי ישיבת תורת אמת יצ"ו להתפלל יחדו, ולקבוע זמנים ללמוד דא"ח ברבים, ושמירת התקנה דאמירת תהלים בחול ובשבת מברכין, הנאני במאד, ואם אפשר הדבר כי יתפללו גם בחול טוב ומשובח במאד.

ונחת רוח גדול שבעתי מקביעות התועדותם בכל מוצאי שבת קודש אצל אחד מידידי חבריהם הנעלים יחיו בקריאת השיחות והתדברות בדרכי החסידות,

כנראה שאנ"ש והחסידים המבוגרים לא היו תמימי דעים האם את ההתועדויות במוצאי שבת יש לערוך בכתיהם הפרטיים של אנ"ש או בבית הכנסת, שכן באותו יום כתב הרבי גם לשאר בשרו הרב עזריאל זעליג סלונים בנדון²²:

בביתו (ימי תמימים ח"א ע' 77).

22. אג"ק כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ה, עמ' שלג.

"בדבר שאלתו על דבר מקום התועדות, כי מעלה בהתועדות במעון פרטי ויש מעלה בהתועדות בביהכנ"ס, הנה הסדר בזה צריך להיות: שהתועדות דסעודה שלישית, ושבת מברכים, ויומי דפגרא בראשי חדשים ומועדי אנ"ש יחיו - צריכים להתקיים בביהכנ"ס, והתועדות דמלוה מלכה - צריכים להתקיים אצל אנ"ש שי' בבתיים הפרטיים".

זכו ר' אברהם הערש ור' משה לכוון ביוזמתם לדעתו של הרבי הרי"צ ולאישורו וברכתו. כעבור שנתיים, בשנת תש"ג כשהרבי נשיא דורנו ליקט וערך את מנהגי חב"ד ופרסם אותם בקיצור ב'היום יום', הכניס מנהג זה ביום ל' ניסן²³:

ההתועדות דסעודה שלישית, שבת מברכים, ויומי דפגרא - בראשי חדשים ומועדי אנ"ש - צריכים להתקיים בבית הכנסת.

ההתועדות דמלוה מלכה - אצל אנ"ש שי' בבתיים הפרטים.

התועדות ד'מלוה מלכה' בבתי אנ"ש נמשכו שנים רבות. על התועדות כזו כעשרים שנה יותר מאוחר, מספר הרב אברהם גד דרוק: פעם השתתפתי באותה התועדות מלוה מלכה בביתו, הגיעו אנשים רבים מחוגים שונים והאוירה היתה נעלית. גולת הכותרת של ההתועדות היתה כשר' אברהם הערש ניגש למכשיר ה'טייפ' הגדול שהיה בביתו והפעיל את סליל ההקלטה משיחה של הרבי.

.

קשר רצוף שמר ר' אברהם הערש עם בית חיינו גם באמצעות מכתבים ודוחות שכתב. כמו כן נהג לשלוח לעתים תכופות 'דמי מעמד' אל הרבי מכספו האישי. עליהם קיבל אישור ממזכירות כ"ק אדמו"ר שנתקבלו. (מכתבים אלו נדפסו לקמן בפרק טו).

עלון תורני חסידי

בחורף תש"ו, עלה בדעת החבורה שכדי להגביר את הפצת המעיינות יש להוציא לאור

23. במקורות להיום יום שכתב הרבי בגוף כתב יד קדשו ציין את המקור: מכתב [לזעליג] סלונים. כעבור למעלה מעשור, בשנת תשט"ו, שאל הרב יהודה ליב סלונים את הרבי אודות התועדות י"ט כסלו האם צריכה להיות בבית הכנסת או בבתי אנ"ש ועל כך נענה (אג"ק ח"י אגרת ג'קמת, עמ' קפב): בהנוגע לשאלתו אודות קביעות מקום התועדות אם בבית הכנסת או בבית של אחד מאנ"ש, הרי מזה ומזה אל תנח ירך, כי שניהם נחוצים עד מאד וכבר נשאלה שאלה זו אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע וענה ע"ד הנ"ל, ובכלל צריך להתחשב בזה בתנאי המקום ובאופן שינצלו המעלות דהתועדות במקום הרבים, היינו בבית הכנסת או בבית המדרש וגם המעלות דהתועדות בבית פרטי שע"ז מקרבים את הבית ג"כ, והאופן בזה העשי' לסרוגין, אבל אי אפשר לקבוע מסמרות וכמובן.

בקשר להדה"ח ר' משה רובין שו"ב ז"ל אבי' - זקנה של הכלה

אביו של ר' משה, הי' הר"ר ישראל אליעזר רובין הי"ד (נעקדה"ש בסלאנים בשנות הזעם). משפחת רובין המורחבת היתה מתגוררת בסלאנים שנים רבות, וביניהם שנהיו לחסידי סלאנים (ואף למחותני משפחת האדמו"רים של חסידות זו). ר' ישראל אליעזר עצמו התפלל ב"ליובאוויטשער שטיבל" שבעיר, וזה החל הקשר החב"די של המשפחה שלו.

אמנם ה"שטיבל" הי' יותר בגדר של מה שמכונה "נוסח אר"י שול", שהתפללו בנוסח חב"ד וחגגו י"ט כסלו וכדומה. אך לא היו ממש "להוטים" עם חסידות חב"ד במובן העכשווי, שאז הי' תקופת אדמו"ר מוהרי"צ (וכמו שאדמו"ר מוהרי"צ הי' מכנה בכיוצא בזה, שהם: "חסידי הנוסח"..)

[בתור מאמר המוסגר, יש להוסיף מהמובא בפרק טז שבספר "פנקס סלונים", שעד שקמה חסידות סלאנים בעיר (בשנת תרי"ח), היו חסידי חב"ד נמנים כרובם של חסידי העיר, אפילו למרות הצלחתם של חסידות לעכאוויץ (ובהמשך - חסידות קארין). כמו"כ מובא שם, שמשנות ה'תר"מ-תר"ג, ובתחלת ייסודו של ה"ליובאוויטשער שטיבל", נמנה בו כבר כמה מנינים של חסידים, מה שמעיד על גודלה של קהילת חב"ד דאז, בשעה שהקהילה בכללות התגבשה והלכה יותר ויותר כמבצר של חוגי הליטאים. גם הי' הרבה ה"הרמוניה" בין החסידים וחוגי הליטאים שבעיר (גם בגלל שעסקו חסידי חב"ד בלומדות וכו') ומכל חוגי העיר היו משתתפים בהתועדות די"ט כסלו. ה"שטיבל" התקיים במשך כמאה וחמישים שנה עד לחורבן הקהילה, ואפילו בעצם ימי השואה, בשנת תש"א, עוד התקיימו בו תפלות והתועודות של חסידי חב"ד].

האחים ר' הערשל ור' משה רובין

כשהגיע זמנם של בניו - ר' משה (שנולד בתרע"ט) ואחיו הצעיר ר' צבי הירש - לכתת רגליהם לשיבה רחוקה (אחרי שגמרו לימודם ב"חידער" המקומי), באמצע שנות

ה'תר"צ, החליט האב לשמוע חוות-דעתו של רבה של סלאנים, הרה"ג ר' יהודה ליב פיין זכרונו לברכה, על היכן לשולחם, כי היו כמה אופציות ברחבי אירופה באותה העת. הרב פיין – שהי' רב ליטאי בכל המובן – הורה לו שיילכו לישיבת תומכי-תמימים.. (שהי' באותה העת באטוואצק שבפולין). וכן עשה (ובהמשך, ב' האחים נהיו לחסידים ומקושרים במלוא מובן המלה, לאדמו"ר מוהריי"צ ובהמשך – לרבי).

[בפועל, נסיעתם זו להשיבה גם הציל האחים רובין מהתופת, שכן בהיותם בפולין (ובהמשך, נדדו עם חבריהם התמימים לוויילנא, ובהמשך במסעם אל שנגחאי שבסין, ולבסוף למאנטרעאל (שם שימשו שניהם כשו"בים), כ"ז עפ"י הוראת והדרכת אדמו"ר מוהריי"צ –

ניצלו מגיא ההריגה שהי' – רח"ל – מנת חלקם של אלפי תושבי סלאנים, ביניהם הוריהם, ר' ישראל אליעזר זוגתו מרת רחל דבורה, אחיהם הצעיר נחמן ואחותם איידל. הי"ד].

אמנם ר' משה סיפר על עצם העובדה שאביו התייעץ עם הרב פיין, לבנו הרה"ח ר' ישראל אליעזר שיחי' (זקנה של הכלה), אך לא הרחיב. ותמיד הי' הדבר לא מובן להבן: למה, מכל הישיבות דאז, החליט הרב הליטאי לשלחם לתומכי תמימים? אמנם ר' ישראל אליעזר הסבא התפלל ב"שטיבל" חבד"י, אך גם הי' קשור לחסידות סלאנים בתוך המשפחה, ויותר מזה לא הי' משהו שדוקא יוביל הבנים בדרך חבד"ית דוקא.

אך כנראה שהדבר הגיע סוף-סוף אל פתרונו. בקונטרס "התועודות" (מ'ועד הנחות בלה"ק") שי"ל לקראת י"ט כסלו תשע"ג, הופיע בסופו (כרגיל בשנים האחרונות) מכתבים מתוך כרכי המילואים ד"אגרות קודש" של הרבי.

באותו קונטרס, הופיע מכתב – שפורסם אז לראשונה – שהרבי כותב אל הרה"ג ר' ראובן פיין זכרונו לברכה משנת תשט"ז (עת שימש באותה התקופה כר"מ בישיבת "באר יעקב" ועוד. בהמשך כיהן כראש ישיבת "בית מאיר" ועוד באה"ק, ומשנת תשמ"ב עד פטירתו בשנת תשנ"ג – מראשי ישיבת "תורה ודעת" בברוקלין).

במכתבו של הרב פיין עצמו – המופיע שם בשוה"ג – הוא מספר לרבי

הרב ראובן פיין – מראשי ישיבת ת"ד

על הקשר החב"די שלו, וכפי שרואים כאן בעמוד הבא, בהמכתב עצמו – וכן במכתבו של הנמען שעליו הרבי מגיב.

ואז, הרב ישראל הבין שאולי זה – קרבתו המשפחתית של הרב פיין לחסידי חב"ד – הוא א' הסיבות (או הסיבה העיקרית) לכך שהציע ישיבת תומכי תמימים (כי אמנם ייתכן שנצטרף לזה היראת שמים שבישיבה זו, ו/או רמת הלימוד, אך לכאורה הם לא היו הסיבות העיקריות)

אכן – מלבד המסופר כאן – יש להעיר מעובדא נוספת על קשריו של הרב פיין (הסב) עם חב"ד, וכדלהלן.

בספר "הרב רבי יהודה לייב פיין" (מהרב זאב ארי' רבינר) עמוד יט, מסופר כך על בקיאות הרב בספר התניא:

הגאון רבי יהודה לייב פיין הי' רבה האחרון של קהלת סלונים. הגאון רבי אברהם שמחה הכהן קפלן הרב הראשי ואב"ד צפת סיפר על הגאון הגדול מוהרי"ל פיין (השארנו הציטוט כפי שהוא, אך בתוספת תיקונים ופרטים נוספים בחצאי-ריבוע):

בשנת תרפ"ז-תרפ"ח [בפשטות הכוונה אמנם לחתונת הרבי והרבנית בתרפ"ט!] נסע "חוזר" חבד"י, מורה-צדק בעיר דוקשיץ [בפשטות הכוונה לרבה של דוקשיץ, הרה"ח ר' ארי' לייב שיינין הי"ד, שכידוע נסע לחתונת הרבי, כשמכניס את עצמו לחובות והלוואות] לחתונת נכד אדמו"ר מליובאוויטש שהתקיימה בוורשא. ובדרכו חזרה, גנבו ממנו את המזוודה אשר בתוכה הי' מסמכים שונים של החוזר וגם תעודות היתר-הוראה שקבל בזמנו. ובעברו בסלונים, סר להגאב"ד זצ"ל לבקש ממנו היתר-הוראה, ושמעתי מהרב החוזר שהגאב"ד אמר לו: "טרם שאבחן אותך בשולחן ערוך, נראה אם ספר התניא – לקוטי אמרים של הרב – ידועים לך די", והחוזר התפלא על הבקיאות העצומה של הגאב"ד בספרי הרב מלאדי.

בי"ה. כזי אלול תשטי"ז
ברוקלין

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"ג כזי מוה"ר ראובן שי

שלום וברכה!

נעם לי לקרות במכתבו, אשר מוצאו מגדולי חסידי חב"ד. ואתענין לדעת אם נשאר אצלו רשימות או כתבים מירושת אבותיו או זכרונות מדברי ימי חייהם, זכרונות כאלו שתוכנם תועלת בהם גם לרבים, ואם כן הוא כדאי להעלותם על הכתב, וכידוע גם מ"כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"י"מ זי"ע עד כמה הי' מייקר זכרונות ימי קדם מדברי ימי החסידות הנשיאים והחסידיים.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לך, ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בכבוד וברכה.

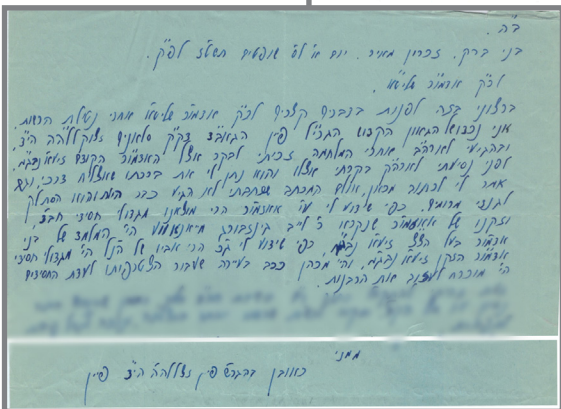
מוה"ר ראובן: פיין, בני ברק. בעמח"ס בין המשפטים.

אשר מוצאו מגדולי חסידי חב"ד: במכתבו: ברצוני בזה לפנות בדברים קצרים לכ"ק אדמו"ר שליט"א אחרי נטילת הרשות. אני נכדו של הגאון הקדוש הגרי"ל פיין הגאב"ד דק"ק סלאנים זצוקלה"ה הי"ד, ובהגיעי לארה"ב אחרי המלחמה זכיתי לבקר אצל האדמו"ר הקודם זיע"א נבג"מ, לפני נסיעתי לארה"ק בקרתי אצלו והוא נתן לי את ברכתו שאצליח דרכי, וגם אמר לי לכתוב מכאן, אולם המכתב שכתבתי לא הגיע כבר היות והוא הסתלק לגנוי מרומים. כפי שידוע לי ע"י אאזמו"ר הרי מוצאנו מגדולי חסידי חב"ד, וזקנו של אאזמו"ר שנקרא ר' לייב גינזבורג מיאנאָווע* הי' המלמד של בני אדמו"ר בעל הצ"צ זיע"א נבג"מ, כפי שידוע לי ג"כ הרי אביו של הנ"ל** הי' מגדולי חסידי אדמו"ר הזקן זיע"א נבג"מ, והי' מכהן כרב בעיירה שעבור הצטרפותו לעדת החסידים הי' מוכרח לעזוב את הרבנות.

וכידוע גם מ"כ"ק מו"ח אדמו"ר... עד כמה הי' מייקר זכרונות כזי: ראה מבוא לאג"ק ח"ג ע' 9 ואילך. וש"ב.

(* בעמח"ס אבק מוגמר (על פרשי" עה"ת).

(** ר' ארי' גינבורג וזאָלקאוויסק).

בקשר להרה"ח ר' יחיאל מיכל פיקארסקי ע"ה אבי' - זקנה של הכלה

הסיפור דלהלן, כפי ששמענו מדודה-זקנה של הכלה, ר' יוסף יצחק שיחי פיקארסקי, הוא מה שאביו הר"ר יחיאל מיכל, סיפר לו:

ר' מיכל פיקארסקי מאחורי הרבי לצד שמאל

זה הי' בשנים הראשונות לנשיאות הרבי. הרבי אמר לו (אולי ביחידות) שהוא - ר' מיכל - יילך לאוהל (או בלשון: "פאר'ן אויפ'ן אוהל", או "גייען צום אוהל").

וסיפר, שהיום שנסע, הי' יום מושלג והוא נסע עם הרכבות ואוטובוסים השונים עד שהגיע לאוהל. כשנכנס לאוהל, ראה שהרבי היה שם.

אחרי כמה דקות, הרבי אמר (כנראה להרב קרינסקי שי') שיראה איפה הוא - ר' מיכל - מחזיק בה"מענה לשון". ואכן הוא היה די בהתחלת אמירתה..

הרבי אמר לר' מיכל שהוא יקח אותו חזרה איתו ברכב, און די איבעריקע (היינו, שאר ה"מענה לשון") קען ער זאגען אין קאד..

"איך לויף צו קבלת התורה!"

השליח הרב אשר שי' זיילינגאלד מספר: בתשכ"ה בהלכי ל-770 לא' ההתועדויות של הרבי, ראיתי איך שיהודי שומר תומ"צ (שלא מאנ"ש) ראה את ר' מיכל דין ל-770 ושאל אותו "למה אתה רץ במהירות?", וענה ר' מיכל בפשיטות "איך לויף צו קבלת התורה!.."

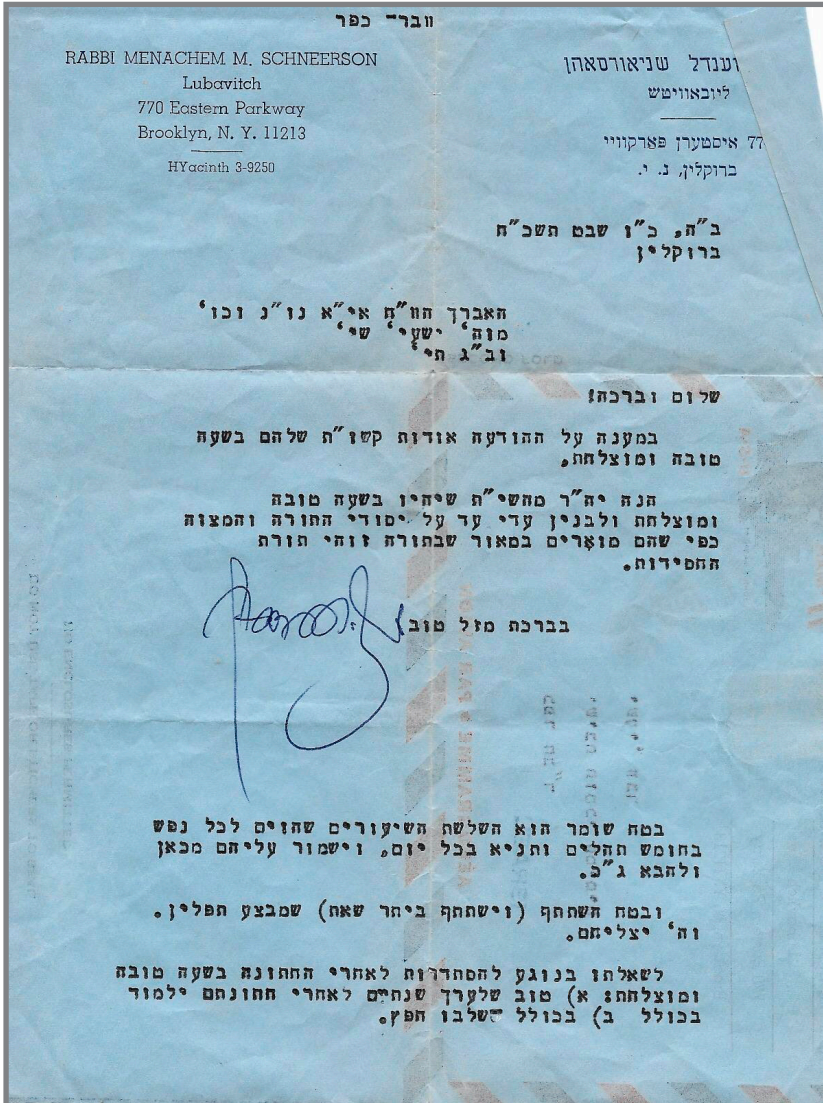
"היום שלך מתחיל כשהיום שלי נגמר"

מזכרונות נכדו ר' מענדל שי' רובין ששמע מר' מיכל עצמו: פעם א' אחר

יחידות כשיצא הרבי מ-770 ללכת הביתה, פגש את ר' מיכל שהי' בדרך לעבודה – במלאכת השחיטה (וכידוע שצריכים להיות שם כבר בשעה מוקדמת בבוקר) – לתחנת הרכבת הסמוכה, אמר לו הרבי "היום שלך מתחיל כשהיום שלי נגמר"..

מכתב שקיבל זקנו של החתן הרה"ח ר' ישעי' שי' וובר
 "להסתדרות לאחרי החתונה... בכולל שלבו חפץ"

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ט" סיון תשל"ט
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה' ישעי' שי

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אודות מצב זוג' חי',
השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל והלד
זחור"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל.
הפ"נ שבמכ" יקרא בעת דבון על הציון הק"י.
בברכה

נ.ב.
פשוט שפעולות וארגון הנוער וכו' - נכונים הם
ביותר. וה"ז תפקיד פעילי חב"ד בכלל ודצעירי אגו"ח במיוחד.
בטח יודע משלשת השיעורים השונים לכל נפש בהומש תהלים
ותניא ושומר עליהם, ועכ"פ יעשה כן מכאן ולהבא.

מכתב שקיבל זקנו של החתן הרה"ח ר' ישעי' שי' וובר
"פשוט שפעולות וארגון הנוער וכו' - נכונים הם ביותר"
בכתי"ק: הרה"ח. עוסק בצ"צ וכו'.

קטעים מתוך ראיון מרתק של זקנו של החתן,
הרה"ח ר' ישעי' שי' וובר בכפר חב"ד (גל' 1945) – על
הקשרים עם הרבי ועוד

ובו מזכיר, בין היתר, עבודת התפלה של אבי-זקנה של הכלה, הרה"ח ר'
משה רובין ע"ה, מהדמויות החסידיים במאנטרעאל

ה'יחידות' של האבא

אבי סיפר לי על אחת היחידויות אשר להן זכה אצל הרבי.

כאמור, הוא נסע לארה"ב לצורכי פרנסה ומצבו היה די דחוק. כשנכנס
ל'יחידות' ביקש מהרבי עצה להסתדרות כלכלית. הרבי דיבר איתו באריכות רבה
על לימוד חסידות ואמר לו שילמד תניא. אבי הגיב: 'איך האלט נישט דערביי'
– אני לא 'אוחז' שם, והרבי הגיב ואמר שאדם מטפח בעצמו ענווה כדי להקל
על עצמו ולהיפטר ממה שנדרש ממנו לעשות, וכך גם האמתלא שלא ללמוד
חסידות משום שאיננו אוחז בזה.

הודות ל'יחידות' הזאת החל אבי ללמוד תניא, לימוד שנמשך עשר שנים שבהן
למד עם אנשים שונים בחברותא, עד אשר סיים את ספר התניא.

לאחר שהרבי דיבר איתו על לימוד החסידות הוציא הרבי מן המגירה סך של
700 דולר, מסר לאבי ואמר לו להתחיל לסחור מסכום זה. ברוך ה', מאז ראה
אבי הצלחה גדולה בפרנסה.

"אני מכיר אותו"

בשנת תשכ"א היגרנו כולנו לארה"ב. הגענו לנוי יורק יומיים לפני חג הפסח
ובימי חג הפסח התאכסנו בביתו של הרב אוריאל צימר, שאבי היה מיווד איתו
מאוד. בערב חג הפסח לקח אותנו ר' אוריאל לקבל מצה מידו הק' של הרבי. עד
אז לא ראיתי את הרבי ודמיינתי את מראהו כמראה האדמו"רים הזקנים שהכרתי
מירושלים – בעלי זקנים לבנים ארוכים.

הגענו לחלוקה, וככל שאנו מתקרבים אני רואה שמי שעומד בפתח החדר
הוא אדם צעיר, כמעט ללא שערה לבנה בזקן. הסקתי שככל הנראה הרבי יושב

בתוך החדר והעומד בפתח לוקח ממנו את המצות ומוסר לידי העוברים, ואולם בעוד אלה הן מחשבותיי עברתי לפני הרבי, הרבי הביט עליי בחיוך רחב מאוד, אני זוכר ממש את החיוך שהרבי נתן לי, הרבי הביט עליי ואז אבי הציג אותי ואמר שאני בנו. הרבי הגיב: "איר קען דאך עם, ער שרייבט מיד בריוו" [הרי אני מכיר אותה, הוא כותב לי מכתבים].

לא סיפרתי לאיש על המכתבים שאני כותב לרבי, ואבי הופתע מכך מאוד.

בא' היחידויות שלי, אירע דבר מעניין: הרבי ביקש מאחותי ע"ה, שהייתה גדולה ממני – אבלחטו"א – בשנה וחצי, שתהיה מדריכה ב'מסיבות שבת' שהתקיימו בווייליאמסבורג. לא אשכח את זה. הרבי דיבר איתה בלשון הקודש, לאחר שאמרה שאינה מבינה אידיש, ואמר לה שבויליאמסבורג מתקיימות מסיבות שבת והוא רוצה שהיא תהיה מדריכה. היא לא רצתה, ואמרה שהיא רק הגיעה למדינה החדשה וטרם התאקלמה, אך הרבי הפציר בה: 'אני מבקש ממך!'. הרבי ירד ממש לפרטים והסביר לה שאם תיקח קבוצה ותלמד בנות, היא תרגיש טוב. הרבי אמר שהוא יכול לסייע לה בהיכרות עם המארגנות של 'מסיבות שבת'.

דהים אותי שהרבי משקיע כמה דקות לשכנע נערה כמה חשוב שתדריך ב'מסיבות שבת', כמה טוב זה יעשה לה, מדוע זה כדאי לה...

המעבר לישיבה במונטריאול

למדתי בישיבת 'תורה ודעת' החל מאחרי חג הפסח תשכ"א, עד שנת תשכ"ה. התשוקה והצימאון להיות חסיד מן המניין בעבעו בתוכי כל העת, ובשנת תשכ"ה החלטתי לעשות מעשה ולעבור לישיבת ליובאוויטש במונטריאול. המעבר דרש ממני מאבק, ואולם אבי הבין שהדבר הוא לטובתי והסכים למעבר. ראש הישיבה במונטריאול היה הרב אייזיק שוויי והוא לא מיהר לקבל בחור לא מוכר מישיבת 'תורה ודעת'. הוא שלח אותי להיבחן אצל ראש הישיבה ב-770, הרב מענטליק. נבחנתי אצל הרב מענטליק, הוא זימן אותי למבחן נוסף, וכשאבי שמע שמקשים עליי את המעבר החליט לכתוב לרבי על כך שאנו רוצים שאעבור לישיבה במונטריאול. הרבי כתב מילה אחת: "בהצלחה", ויותר מכך לא נדרש. לא דרשו ממני עוד מבחן וקיבלו אותי מיד לישיבה.

“שעיה נהיה חסיד”

במונטריאול למדתי שנתיים – תשכ”ו ותשכ”ז. אלה היו שנים יפות מאוד לישיבה במונטריאול, שבהן למדו בה האריות שבחבורה.

המקום שנקרא מונטריאול חקוק בתוך ליבי. עד שהגעתי אליו הייתי גולם והוא בקע הבל והכניס אותי לתוך עולם של חסידות. במונטריאול היו חסידים רבים שהגיעו מאטוואצק ומטשקנט, דמויות שורשיות, חסידים בעלי מסירות נפש. הם היו מחיים את החוויות מפולין ומרוסיה וממחישים לנו בכל צעד ושעל שלהם חיים אלוקיים מהם, חיים של עבודת ה', חיים של חסידות המפעפעת בכל מחשבה, דיבור ומעשה שלהם ומבריחה מן הקצה אל הקצה.

הישיבה הייתה תחת ‘מחנה ישראל’ – המוסד שבנשיאותו של הרבי, זכותה לפיקוח הדוק – ההנהלה שלחה דו”חות מפורטים על כל בחור ובחור והרבי הורה באופן פרטני כיצד לנהוג עם כל אחד.

משפיע הישיבה, הרב מנחם זאב גרינגלס ע”ה, הוא שחיבר אותי לחסידות. הוא עשה את זה בצורה מיוחדת. ב”ט כסלו הראשון ללימודי בישיבה התקיימה התוועדות, הרב גרינגלס שמע אותי מנגן – הכרתי ניגונים שכן גדלתי אצל ר’ משה וובר – ואמר: ‘הו, הוא יודע לנגן!’. הבחורים האחרים התפלאו לראות שהבחור שזה מקרוב בא ולא התאקלם בעולמה של ליובאוויטש יודע לנגן ואז התחלתי להרגיש שאני מחובר למשהו. הרב גרינגלס החל לדבר על עניין הניגון, שבכוחו להביא את האדם למצב שאליו לא יגיע על ידי חשבונות ועל ידי היגיון שכלי, אך כאשר הוא מנגן ורואה את הרבי מתגלות אצלו נקודות הקיימות בעצם נפשו ושאי אפשר להגיע אליהן בדרך אחרת. הוא סיפר על בעלי המנגנים שהיו באטוואצק ואמר לי לנגן עוד ניגון ועוד ניגון. פתאום הרגשתי שאני נכנס לעניינים, אמרתי קצת ‘לחיים’, וחבריי שהיו שם ידעו שבאותו י”ט כסלו ‘שעיה איז געוואָרן אַ חסיד’ – שעיה נהיה חסיד.

בישיבה היה גם המשפיע החסיד ר’ זלמן מרוזוב ע”ה. הוא היה ‘משכיל’ גדול בחסידות וכל מה שאמר היה כל כך חכם וכל כך לעניין. הוא ידע איך לקרב בחורים ולהגיד לכל אחד את המילים המתאימות, וגם אותי קירב.

היו שם גם ר’ משה רובין – יהודי חסיד בעצמותו שאת תפילתו אי אפשר לתאר, ור’ משה אליהו גערליצקי שהיה ממש ‘מלאך מיכאל’. הוא היה הגבאי

בבית הכנסת במונטריאול. כאשר הודיע על 'שלום זכר' או ברית הוא עשה את
זה באושר כזה, הוא באמת שמח בשמחתו של הזולת.
הכל היה אמיתי, שורשי.

מתוך ראיון של הרב ברוך שי' ווילהלם (שליח בעיד נהרי',
אה"ק), בו מזכיר ה"יחידות" שלו בהיותו בן שמונה, והקשר
עם זקנו של החתן הרה"ח ר' ישעי' שי' וובר
(כפר חב"ד גל' 1964)

בפעם הראשונה זכיתי להיות אצל הרבי בהיותי בן שמונה, בשנת תשל"ד
שהייתה 'שנת הקהל'.

זכיתי להיכנס ל'יחידות' ארוכה ומעניינת מאוד, יחד עם הוריי.

הרבי שאל אותי איזו מסכת אני לומד, וכשהשבתי 'בבא מציעא', החל לשאול
שאלות מהנלמד ב'חדר'.

אחת השאלות ששאל הרבי ונתנו תחושת חיבור בין הרבי ממרום גדולתו
לבין ילד קטן שנכנס ל'יחידות', הייתה כאשר הרבי הפנה את אצבעו הק' כלפיי
וכלפיי עצמו ושאל: "וואָס וועסטו טאָן אויב דו וועסט געפינען מיין סירטוק?"
[מה תעשה אם תמצא את הסירטוק שלי?]. השאלה הייתה כדי לדעת אם יש
דיני השבת אבדה בבגדים, אבל זה היה בצורה אישית שפעלה עליי פעולה חזקה.

שאלה נוספת ששאל הרבי בסגנון שלא ידעתי מה לענות עליו, הייתה על
חפצים שאין עליהם סימן ועל כן לא צריך להחזירם. הרבי שאל: איך אפשר לקחת
דבר שמישהו עבד עליו, התייגע, הוציא כסף וקנה – ובסופו של דבר אני לוקח
אותו לעצמי? הרי מישהו השקיע בכך את זמנו, את חייו.

זו הייתה שאלה מפתיעה, בכיוון שלא רגילים ללמוד בו עם ילדים. לא ידעתי
מה לענות עד אשר אבי שי' לחש לי את התשובה – שהיהודי התיימש ולכן זה
הפקר.

לאחר מכן שאל אותי הרבי מה עוד אני לומד, אמרתי שאת ספר יהושע והרבי
שאל: מדוע לא הרגו את המשפחה של רחב כאשר נכנסו לארץ ישראל? – האם
הם היו מבני דאובין? מבני שמעון? מבני לוי?

סיפרתי באדיבות את כל הסיפור שקראנו בהפטרת השבת האחרונה, על כך
שהיא הצילה את המרגלים ששלח יהושע.

הרבי שאל אותי מי ה'מלמד' שלי והשבתי שזהו הרב ישעיהו וובר שי'. הרבי

הורה שבאשר אחזור לארץ הקודש אספר ל'מלמד' את כל הדברים שדוברו ב'יחידות', ולאחר מכן – שאאסוף את כל בני הכיתה ואספר גם להם את כל מה שהיה במהלך ה'יחידות'.

בסיום הוציא הרבי ממגירת שולחנו שני מטבעות כסף של דולר והעבירם מיד ליד. על אחד המטבעות הייתה דמות אישה ועל האחר דמות איש. את המטבע ועליו דמות האישה העניק הרבי לאחותי ואת המטבע ועליו דמות האיש לי. מעניין שאף שבדרך כלל מטבעות או שטרות שנתן הרבי ניתנו בשליחות מצווה לצדקה, עתה אמר לי הרבי: "ווייל איך האָב דיר געמוטשעט – גיב איך דיר אַ דולר" [מכיוון שייגעתי אותך – אני נותן לך דולר].

במשך הזמן הפקתי מספר תובנות מה'יחידות' הזו. התובנה הראשונה היא שבעצם כבר מה'יחידות' הזו הרבי שלח אותי בשליחות לחזור על הדברים שלו ברבים – למלמד, ואחר כך לילדים. הייתי בן שמונה אבל הרבי כבר נתן לי מסר: היית פה, שמעת דברים, עליך לחזור אותם הלאה במקומות אחרים.

תובנה נוספת, שבה האיר את עיניי אחד מהמקורבים, היא שבשאלתו כיצד עליי לנהוג אם אני מוצא את הסירטוק שלו, העביר לי הרבי מסר שיש לו עוד 'סירטוקים' אבודים שצריך למצוא...

כאמור, הרבי הורה לי לחזור על תוכן ה'יחידות' לפני המלמד. לימים שמעתי מהרב ישעיהו וובר, שהרבי שלח אותי אליו בדיוק כאשר נזקק לחיזוק בעבודתו בחינוך. הוא הוסיף וסיפר שתוכן וסגנון השאלות ששאל אותי הרבי ב'יחידות' היו היסודות שעל פיהם בנה ופיתח את שיטתו בלימוד גמרא לילדים מתקשים.

**מכתב שכתב בשעתו א' התמימים לידידו, זקנו של החתן,
הרה"ח ר' חיים משה שיחי' ברגשטיין,
בו מזכר מהתועדות הרה"ח ר' ישראל דזשייקאבסאן ע"ה,
סב-זקנה של הכלה**

יום ו' עש"ק פ' חיי שרה תשכ"ז.

לידידי היקר חיים משה שיחי' השלום וברכה.

כבר עברו כמעט שבועיים ולא הספקתי עד עתה לכתוב לך כמה מילים. מסתמא הגעת לארץ ישראל ולישיבה בכפ"ח במצב רוח טוב, כי בטח לקחת את השמחה משמחת והמשוכת אותה על כל השנה כולה הבעל"ט.

האם כבר הסתדרת עם חברותא? מי הוא החבר שלך בנגלה? ומי בדא"ח? ..

כאן ב"ה הכל בסדר, בנתיים עוד לא היתה התועדות מאז שנסעת מכאן. בנגלה אני אוחז בדף ה'. ב"ה השנה לומדים כאן בהתמדה גדולה, ומקווים אז מ'זאל אויספירען דעם רבי'נס רצון. שאמר הרבי הריי"צ שהוא תובע מ'תמים' שיוכל להיות ראש ישיבה, ומשפיע, ורב.

האם חזרת את השיחות? .. האם התועדו אתמול בכ' חשון בישיבה? ואיך היתה ההתועדות?

כאן התועד המשפיע ר' ישראל דז'ייקובסון. התועד עד ד' בבוקר, וסיפר הרבה סיפורים. ומובן שכל סיפור הוא סיפור אותו בשביל המשך הענין שדובר בהתועדות.

בין הסיפורים, הוא סיפר שא' מתלמידי הבעש"ט [איני זוכר את שמו] אמר שבזמן האחרון שלפני ביאת המשיח יהי' חביב "בעל-הבית" כמו הבעש"ט. ומהו "בעל הבית"? זהו דער וואס ווארמעט אין דער פרי דעם אויבען (התנוד) ומזה חס לו לכל היום. ובערב הוא סוגר את הדלת שלא ייכנסו דברים אחרים לתנוד. והנמשל מובן. וא' מהתמימים שלמדו בליובאוויטש, אמר לאחר התנודתו, שהענין של "לחמם את התנוד בבוקר, באופן כזה שישאר חס כל היום" זהו בזמן שתמים נמצא בתומכי תמימים, והיות והחימום צריך לישאר בכל היום דהיינו גם כשנכנס לדברים קרים.. ממילא מובן גודל החימום שצריך להיות, כמו שרואים בגשמיות,

הברזל בעצמו נהי' חס, נאמר ב-50 אחוז חוס. אבל אם רוצים שהברזל יהי' חס כ"כ, שגם כשיכניסוהו למים קרים – יחמם אותם, מובן שצריכים חימום עוד יותר גדול. ואמר עוד, שרואים שגם אם הברזל חס כ"כ עד שמחמם את המים הקרים, מ"מ רואים שהברזל מתקרר לאט לאט, שאכן את המים הוא מחמם אבל לאט לאט הוא עצמו מתקרר.

וא"כ מובן, שאם רוצים שברוחניות יהי' כזה ברזל חס שיחמם את המים הקרים והברזל לא יתקרר – מובן איזה חוס גדול צריך להיות. ואת זה עושים בזמן שתמים נמצא בתומכי תמימים, וממילא מובן גדל ומעלת העבודה שתמים עובד כשנמצא בתומכי תמימים, ומובן שיש כוחות ע"ז, ועד כוחות עצמיים. כמו שאמר אדמו"ר נ"ע שהוא כורת ברית עם כל תמים ותמים, שזהו התקשרות עצמית של אדמו"ר נ"ע עם כל תמים. ועם מי התמים מקושר בהתקשרות עצמית – עם הרבי שהוא אמר שהוא עצמו וכו' וכו', וא"כ מובן גדל הכוחות שיש לתמים.

ובכן דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל אויס'פירן דעם רבי'נס רצון און מ'זאל אויספירן די כוחות וואס די רביים געבן אונז.
ידידך הדו"ש ומאחל לך הצלחה בכל עניניו של תמים,

..

[נ.ב.] תמסור ד"ש חס ל.. שי', ותשאל אותו האם קיבל את השיחות מ.. ומדוע לא עונה.

וכן ד"ש חס לידידי החביב ... ולכל שאר החבר'ה ובעיקר לחברה שחזרו מכאן.

מענה שקיבל זקנו של החתן הרה"ח ר' חיים משה שי' ברגשטיין בתקופה שלפני חתונתו

[לפני כ"א אד"ש, תש"ל]

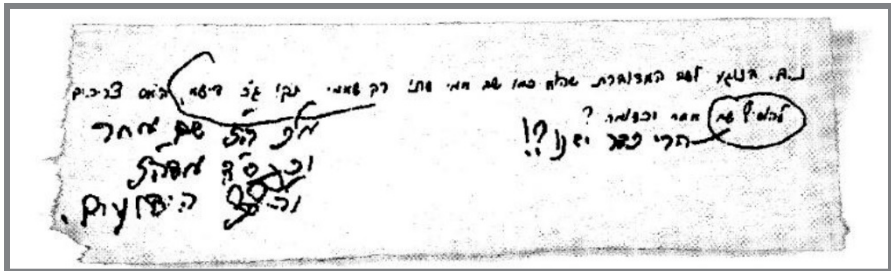
במכתבו כתב: "בנוגע לשם המדוברת שהוא כמו שם אמי שתי' רק שאמי נק' ג"כ דישא, האם צריכים להוסיף שם אחר וכדומה?"

[1] הרבי סימן בעיגול את התיבות: "רק שאמי נק' ג"כ דישא", וכתב:

א"כ ה"ז שם אחר ובפס"ד אדה"ז והצ"צ הידועים.

[2] הרבי סימן בעיגול את התיבות: "להוסיף שם", וכתב:

הרי כבר ישנו!?

ר"ד מחלוקת דולרים – כ"ו חשוון ה'תשנ"ב

מסירת מפתח עיר פארמינגטאן הילס – מקום שליחותם של זקני החתן, הרה"ח ר' חיים משה ברגשטיין זוגתו שיחיו, לרבי

בחלוקת דולרים, בעת מסירת מפתח העיר

זקנו של החתן הגיע מלווה עם מד דוד נידרלנדר שי' (שקיבל המפתח מגורמים הממשלתיים בעיר).

הלה מסר לרבי "מפתח" מראש העיר של פרמינגטון הילס, מישיגן, ואמר: לרגל יובל החמשים לבוא הרבי לארה"ב, ו-33 שנה של פעילות חב"ד במישיגן, ביקש ראש העיר של פארמינגטון הילס למסור מפתח זה, וכמו"כ הצהרה בשם 75 אלף תושבי העיר. ושהרבי ינהיג אותנו לארץ ישראל.

הרבי נתן לו דולר נוסף באומרו: "בשביל כל היהודים במדינה (state) שלך", ודולר שלישי באומרו: "בשביל כל פעולותיך, ללכת מחיל אל חיל".

ובהמשך הרבי נתן דולר לברכה והצלחה לזקנו של החתן.

מענת הרבי לזקנה של הכלה, הרה"ח ר' יוסף עקיבא שיחי' הכהן כהן ועוד מחברי הנהלת ישיבת ליובאוויטש מנשסתד

[ג' מנ"א, תשמ"ג]

במענה על מה שכתבו (במכתבם מיום כ"ד תמוז תשמ"ג): "הננו להודיע בנוגע לכללות המצב בישיבה שנראה השתפרות בלימוד בשמירת הסדרים ובתפלה. והננו לשאול בהתאם להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א לפני התייסדות הישיבה בנוגע לשלוחים, שאפשר לחפש ולשלוח לאחרי שתהי' ישיבה משך זמן ויראו שהמקום מתאים ואין מחלוקת וכו' אלא שכדי לפתחה ולהגדילה שיועילו ת' מכאן. וכפי הנראה לנו באם יהיו כמה שלוחים שלומדים טוב ושומרים הסדרים ובעלי משמעת יכניסו רוח טוב וחיות בתל' שלומדים עתה בישיבה ויועילו ג"כ שיעוד תל' יבואו ללמוד בישיבה. והננו לשאול אם הגיע הזמן וטוב הדבר להביא שלוחים והננו לבקש ברכה להצלחה" –

כתב הרבי:

לאחר שידעו על דבר זה בעצמם יחליטו בהתאם ובמילא האם יפנו עתה להנהלת תו"ת או כו'.

אזכיר עה"צ.

[הרבי הורה להמזכיר הרי"ל גראנער לטלפן ולמסור את המענה].

מענת הרבי לזקנה של הכלה, הרה"ח ר' ישראל אליעזר שי' רובין

אחת מהמענות שזכה זקנה של הכלה לקבל, הייתה בהמשך להתועדות בפורים תשכ"ט. במהלך ההתועדות, הרבי ביאר את פירש"י בפ' בשלח (יד, ז) "ומהיכן היו הבהמות הללו וכו'" (השיחה הוגהה ונדפסה בלקוטי שיחות חט"ז עמ' 148 ואילך).

בתוך הדברים התייחס הרבי לרבי שמעון בעל המימרא המוזכר בשמו בתוך הפירש"י, וציין הטעם לכך "דערפאר ברענגט רש"י אראפ דעם נאמען פון בעל המימרא – ר' שמעון – ווייל ר' שמעון איז דער וואס איז "דריש טעמא דקרא", און ער גייט אויך דא לשיטתו (לקו"ש שם, עמ' 158).

[בתרגום ללה"ק: "לפיכך הביא רש"י את שמו של בעל המימרא – רבי שמעון – מכיוון שרבי שמעון היה "דריש טעמא דקרא", והולך בזה גם כאן לשיטתו"]

זקנה של הכלה, אז תלמיד בספסל הלימודים ב-770, הכניס לרבי פתק, בו שאל דלכאורה מסנהדרין (בא, א) משמע להיפך, דהתם ר"ש "דריש טעמא דקרא" גבי ריבוי נשים למלך, ולכאורה אין נפק"מ מהא. על כך ענהו הרבי (תוכן הדברים, ולא הלשון המדוייק): "עי' מנחת חינוך".

כוונתו של הרבי הייתה למצוה תסד במנ"ח, וז"ל שם:

"הנה בכל מקום שמצינו דר' שמעון דורש טעמא דקרא יש נפקא מינה לדינא . . וכן גבי ריבוי נשים למלך עיין בסנהדרין כ"א ע"א . . בכל המקומות הנ"ל ע"י הטעם נשתנה הדין.

"וכי סלקא דעתך דנדרוש טעמא דקרא, הלא דרבי התורה הקדושה עמקו ורמו ואין ביד שכל האנושי להשיג כטיפה מן הים, אלקים הבין דרכה, רק במקום דנפקא מינה לדינא דריש טעם דעל ידי זה נשתנה הדין, והנגלות לנו ולבנינו, אבל במקום שלא נשתנה למה נדרוש, ושבעים פנים לתורה וזה ברור, עיין במקומות הנ"ל ותראה". עב"ל.

ובמנ"ח שם מאריך לבאר זה היטב באריכות גדולה, גבי עיר הנדחת, דמחלוקת בין ת"ק לר"ש בעניין הטעם דאין עושין עיר ספר לעיר הנדחת, דלת"ק הוא

גזירת הכתוב, ואילו לר"ש הוא כדי שלא יחריבו הנכרים את ארץ ישראל. ומחדש המנ"ח כמה נפק"מ מדרשת ר"ש טעם המצוה. כמו לדוגמא, כאשר ידוע בבידוד שלא יחריבו הנכרים את ארץ ישראל, ועוד כמה נפק"מ, עיי"ש באורך.

נקודות מהתועדות חנוכה (שנות ה'תש"ב) של הרה"ח ר' מנחם זאב הלוי גרינגלאס ע"ה, משפיע בתומכי תמימים במאנטרעאל

מתוך רשימותיו של הרה"ח ר' ישראל אליעזר שי' רובין, זקנה של הכלה,
שרשם בשעתו בתוך בחור מתלמידי הישיבה במאנטרעאל.

התועדות [חנוכה], ארכה כערך משעה 12:00-8:30. והנרשם הוא רק נקודות
אחדות שדיבר, ולא כסדר.

♦ ב"דברי נחמי" איתא אשר בחנוכה, נערים מסובים על הפתחים (ויתרגם, אט
אזוי "באיעס", Boys).. חידוש הבעש"ט הי' שאין התלמיד צריך לבוא, אלא
צריך המשפיע לבוא אל התלמיד.. היינט גיט דער רבי זאכן, און ס'איז "דרך
אגב", אמאל אז מ'פלעגט קרייגן עפעס פון רבי, פלעגט מען מורא האבן דאס
האלטן, טאמער..

♦ מלחמת היוונים הי' – [טאקע] לערן תורה, אבער נישט אלס דעם אויבערשטן
תורה בו'. ווייסט וואס איז די פרנסה פון א גלח, איך וועל דיר זאגן, מען קומט
צו אים, גיט מען א מתנה, און ער שפריצט אן און זאגט "ועונם תכופר", און
זאגט אז וועסט זינדיקן – זאלסטע ווייטער קומען...

♦ "ומלכותו ברצון" – שתהי' מה שאד"ש אומד "ברצון, מען זאל וועלן". אמאל
אז מען טוט ניט, איז צו אזעלכע זאגט דער רבי, האסט מיר נישט געפאלגט,
טו ווי דו ווילסט, און מען קען גיין קלאפן און ס'וועט גארניש העלפן...

♦ פון וואנענט קומט די כף הקלע? פון נעכטיגע דיבורים וואס יאגן נאך אייער
נעעכטן בו'.

♦ הידור אינו צושעפעניש. כשצרכו לעשות הבנינים בפולין שרצו להראות
לעולם, שגם להם יש.. ויעשו "סטיישאן" מפואר מאד, עם בתי מלון וכו'
הכל כפי היותר מודרני בזמן ההוא, ויבזזו עליו הון רב שעלה להרבה
מליונים (המזון קיבלו מהמס בו' שהטילו על היהודים). ולכך אספו כמה
ארקישטעקטס מן היותר גדולים, ואחדים מהם היו אשכנזים, ויעשו האשכנזים
באופן, שתחתיתו הי' טונעל אבל עשו את הטונעל קטן במעט, באופן אשר

רכבת מלחמה לא תוכל לילך בה, ואח"כ כשהי' מלחמה לא יכלה מדינת פולין לשלוח, דכך הרבבות שם. מכאן רואים אשר רק דבר מועט יכול לפעול כ"ב, עד שגורם ניצוח האויב.

♦ איר זאלט וויסן, אז מען וועט שינדן די הויט, למע' איז ניט קיין קונצן, מען קען זיך ניט פארענטפערן, מען וועט מאנען, אהא מען וועט מאנען, מען וועט מאנען שטאטרקער ווייך מען האט גאוואוסט, מען האט יונק געווען מפנימיות, מען האט געהאט א רבי כו'. נאמר "ויקוד משה ויפול על פניו", מה ראה – מדת אמת ראה, און דאס איז געווען משרע"ה, חכ' דאצילות, און מיר וועלן...

♦ יעצט, בעקבתא דמשיחא, איז אזא פינסטערקייט אין גאס וכו' אז מען ווייס נישט וואס איז די נקודת אמת כו' און דאס וואס איז שקר, מיינט מען אז דאס איז אמת כו'. וזהו משום הקליפות, יודעים שבא קיצן, קליפות ווייסן אויך, לכך מתגברות יותר בתוקף, וכן סיפרו אלו שהיו ב"לאגער" רח"ל, ספרו אשר בימים האחרונים, כשבריטיניא ואמעריקא לחמו בהם, אז עשו הרוצחים רעות רבות ומשונות במיוחד..

♦ אין די "פייפערס" (וואס אלע זיינע שרייבער'ס זיינען בלי ספק כופרים גמורים ועוברים על כל התורה כולה, והם כותבים והרבה קוראים אותו), יש א' שאומר, הערט, איך וועל אייך דערצייל'ן א מעשה, אבער נישט א חומש-מומש מעשה... – ומובן החילוק בשא' לומד מדי יום ביומו על עשר שנים, לא' שקורא ב"פארווערטס" עשר שנים מדי יום ביומו.. כל אלו שכתובים בתורה אינם 'סתם', עמלק וואס דאס איז חכ' דקליפה, איז אנטקעגן היינט האט ער געקענט זיין א 'גוטער איד' און פראווען הונדרעט טיש'ן.. – כשהנר מתכבה, דאן פלאקערט עס – כן הוא בקליפות – וגוסס כשהוא מתעורר.

♦ מצות חנוכה עד שתשקע חמה – ביז עס וועט ארונטערגיין דער היץ אין וועלטליבע זאכן. (ואמר, שמקוה מועיל לטמטום הלב והמוח).

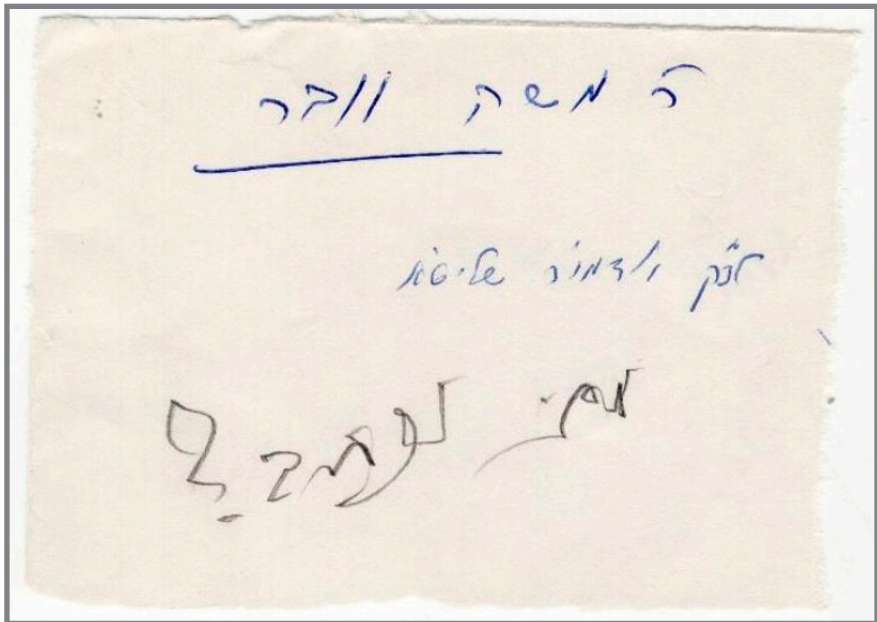
♦ [ניגנו "תשב אנוש עד דכא"ן]. ואמר, מכאן שחנוכה הוא "גמר דגמר", "דכא"ן הוא בגימט' כ"ה"ן.

♦ אש הוא בירור היותר גדול – ותפלה הוא אש.

♦ סיפר ממה ששמע מהרה"ח ר' יהושע אייזיק בארוך: בימים ההם, היו ברוסיה מקומות ששם היו הכלי-זיין והאוכל והיו צריכים לשמור אותם טוב. ויהיו שם חיילים רחוק זמ"ז בערך 20 אמה, והי' קוד גדול מאד כמו 20 מעלות מינוס, וזה גם הי' בלילה, וכך היו נותנים להם לישון ביום. היו לבושים בבגדים חמים, והיו מתנענעים בידיהם באופן כזה נישט פארפראדען ווערן, ולבחון זאת הי' לפתע פתעם בא פקיד לראות אם הם ערניים. און איינמאל האט ער געכאפט איינעם שלאפענדיק, ויהי דין ומשפט ע"ז. (והענש הי' רגיל להיות בית אסורים מכונה בשם "קארצער"). ויתרן החייל את עצמו, באשר כי הי' קר במאד. ויאמרו לו ברוסית – ובלשון אידיש הוא: "די דינסט [=השירות] אליין דארף אנווארעמען". דאס וואס מ'איז א בחור אין תומכי תמימים – דארף דאס אליין אנווארעמען.

בתי"ק הרבי על מעטפה ששלח (בנראה באמצעות אחר) הרה"ח ר' משה וובר
ע"ה (דודו-זקנו של אבי החתן):

מתי נכתב?

מענת הרבי בקשר להדפסת התניא
בעיר האנטינגדאן, פענסילוועניא
[תחלת אדר-שני, תשמ"ט]

מענה כללי פרטי דימים אלו [בין השאר – למארגני הדפסת ס' התניא בעיר
האנטינגדאן פענסילוועניא שהכניסו את הספר (מהעתקה)]:

נת' ות"ח

ודבר בעתו –

בסמיכות לר"ח אד"ש ונקודתו פורים אשר ליהודים הייתה אורה
ושמחה וששון ויקר – בפשוטו, וככל דחז"ל בזה בן תהי' לנו.
אזכיר עה"צ.

**גישיב. כניל אות שלה. האנטינגדאן, פענסילווייניא. התשמ"ט.
שנת המאתיים להולדת כ"ק אדמור' הצי"צ. שנת האיבעים
לנשיאות כ"ק אדמור' שליטיא.**

מהדורה זו כפי שמופיעה ברשימות דפוסי התניא

לזכות

החתן הרב מנחם מענדל שיי

והסולה מ' חי' מושקא תחי'

וזכר

לדגל נשואיהם בשטומ"צ

חי' אלול ה'תשנ"ב

ולזכות

חוריהם חקניהם

ומשפחותיהם שיהיו

לאורך ימים ושנים טובות

אצל זוד יהי הדנין

דנין עבי עבי עי

י"ס"י התורה והצורה

דח"י"א אלוש"י"א ד"ג